

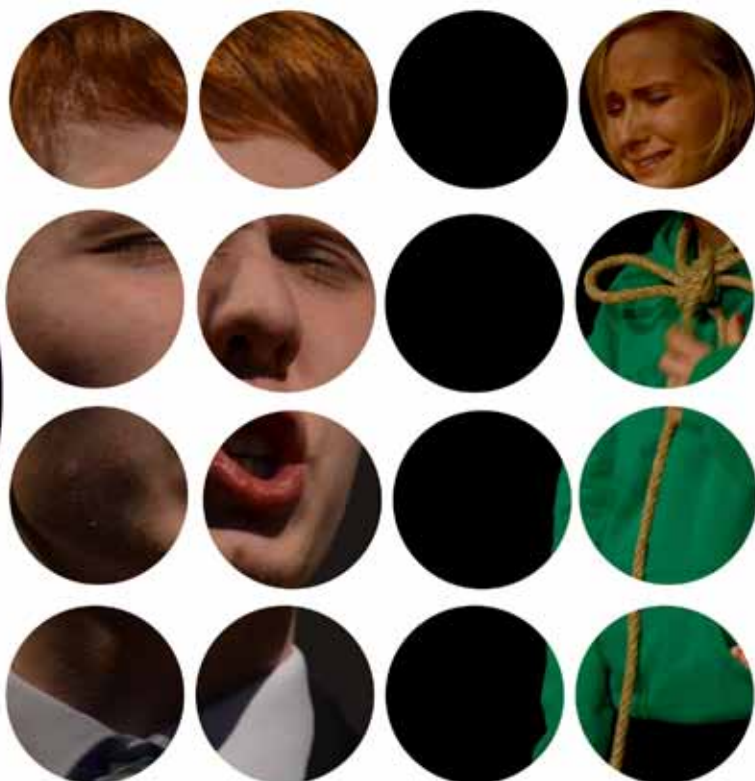

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ

III / 2013

OPONKA

SETKÁNÍ DIVADEL – MALÉ JEVIŠTNÍ FORMY
sobota 23.3.

Cesta za vlastním jevištěm

Potlesk na jevišti. Zážitek, pro který hrajeme divadlo. Hrajeme už od narození. Odměnou nám je úsměv a náklonnost našich blízkých. Kulisy našeho životního divadla se proměňují, herci dospívají, zrají a stárnou. Někteří se rozhodnou hrát divadlo pro druhé, stanou se profesionály na divadelních prknech. Dobří herci si pak potlesk zaslouží a s úspěchem přichází také sláva. Ale co my ostatní, kteří zůstáváme v divadle jen diváky? Dočkáme se někdy potlesku?

Vzpomněl jsem si na esej O nesmrtelnosti díla básnického uměleckého kritika generace české moderny F. X. Šaldy. V ní se mistr kritiky zamýšlí nad uměním a smyslem tvorby jako naplněním naší existence. I když se v nás umělecké vlohy žádným výrazným způsobem neprojeví, jsem přesvědčen, že každý z nás má šanci stát se na jevišti světa jedinečným tvůrcem – může zahrát svou životní roli. Jako herec má šanci v životě vystřídat různá dějství a někdy on sám, někdy osud rozhodne, zda jeho život bude úsměvnou komedií, srdceryvnou tragédií nebo nudnou fraškou. Jak zvládnout životní roli od narození až k nevyhnutelnému konci je ten nejtěžší a nejkrásnější úkol, který máme. Koho si zvolíme za režiséra, je naše volba, může jím být sám

Stvořitel, neporazitelný osud, ideologie, kariéra, manželka či tchýně. Jde o to, jak jsme na sebe jako herci a spolutvůrci divadla Svět přísní. Jak jsme ambiciózní a jak velký potlesk ke štěstí v životě potřebujeme. Někdo si vystačí s pochvalou těch nejbližších, jiný zakusí aplaus vyprodaných hal a stadionů. Míra potlesku však nesouvisí s konečnou kvalitou hodnocení naší snahy zahrát životní roli co nejlépe. Teprve na konci životní kariéry zjistíme, zda jsme se obsazovali do těch správných her, zda jsme neměli některé role odmítnout. Tu nejtvrďší kritiku nenajdeme v novinách, ale ve vlastním svědomí.

Dokud nás síly neopustí, chceme hrát. Toužíme veřejně, nebo tajně, aby naši životní roli někdo ocenil a uznal. Přitažlivost našich životních příběhů nás vede k divadlu, k filmu, dokonce i k nekonečným televizním seriálům. Různá forma, ale stále jde v jádru o divadlo. Nebezpečné je zůstat pouze divákem, který nemá odvahu sám sebe obsadit do životní role. Uvědomit si až na konci cesty, že jsem se jen díval, místo toho, abych sám začal hrát, je smutné.

Proč fandím divadlu? Divadlo mi nabízí nadhled, díky němu lépe chápu, jaké role a jaké šance mi život nabízí. Divadlo je pro mne

inspirací. Vede mě k odvaze zvolit si životní role, za které bych se nemusel stydět. Pokud se chci v divadle zasmát, je to proto, že chci zapomenout na vlastní stesky. Nechat se okouzlit divadlem je pro mne zážitkem. Divadlo je jedinečné a nestárnoucí svou živostí, je realitou tady a teď, jako je pomíjějící realitou náš život. Divadlo se neschovává za mediální triky, nemůže nic vystříhat, nic se v něm nedá zpětně opravit. Co se má stát, stane se. Pokud potlesk na konci hry nezazní, je tu šance hrát příště lépe a dočkat se uznání.

Odvaha vstoupit na jeviště a hrát je pro mě symbolická. Smysl divadla je naplněn v momentě, kdy si divák uvědomí, že je také hercem. Odvážít se a vydat se hrát na vlastním jevišti je krásnou a nesnesitelnou lehkostí bytí, o níž píše Milan Kundera. Zdá se mi, že ta odvaha se z nás někdy vytrácí. Ochota stát se hercem a nebýt jen loutkou je nutná pro záchranu lidskosti. Jakkoliv se to jeví nadsazené. Divadlo je kolébkou znovuoobjevování člověka a smyslu naší existence.

Aleš Linduška

SETKÁNÍ DIVADEL - MALÉ JEVIŠTNÍ FORMY 2013 MAJÍ SVÉ VÍTĚZE!

DOPORUČENÍ POROTY NA PŘEHLÍDKU MLADÁ SCÉNA

Blazeování „Nová vlna ze starým obsahem“

DOPORUČENÍ POROTY NA PŘEHLÍDKU ŠRÁMKŮV PÍSEK

ON AN „Z 00“ + Tom a Jeff „OKNA“

CENA ZA NEJLEPŠÍ HERECKÝ VÝKON

Natálie Paterová, ZDIVIDLA Ostrava „Kde jsi ztratila řeč, Marie?“

CENA JOSEFA FABIÁNA, CENA DIVÁKŮ

LÁHOR/Soundsystem „Když čas netlačí aneb na jedné lodi“

UPOZORNĚNÍ PRO PROGRAMOVOU RADU (DIVADELNÍ PIKNIK VOLYNĚ)

Zti „Návštěvní místnosti“

UPOZORNĚNÍ PRO PROGRAMOVOU RADU (WOLKRŮV PROSTĚJOV)

ZDIVIDLA Ostrava „Kde jsi ztratila řeč, Marie?“

Cílem našeho divadla je jezdit do zahraničí, říká o svém souboru Ján Mikuš

Ve festivalové porotě letos sedí slovenský divadelník Ján Mikuš. S amatérským divadlem má velké zkušenosti. Jeho soubor Divadlo Gasperego je dnes na výsluní slovenské ochotnické scény. Inscenace Papagáje chrobáky nežerú – hneď prvni, ktorou se souborem z Liptovského Mikuláše dělali – zvítězila na krajské přehlídce v Námestove a na mezinárodním festivalu nezávislého alternativního a experimentálního divadla v Makedonii v roce 2010 získala hlavní cenu Grand Prix.

Stejně dobře byl přijat další počín. Loni v září si Divadlo Gasperego odvezlo nejvyšší ocenění z festivalu Scénická žatva v Martině, která je slovenskou top přehlídkou amatérského divadla. Za hru Boj černocho se psy od Bernarda-Marii Koltése získal soubor Jána Mikuše hlavní Cenu za tvořivý čin roku.

Jak se vám líbí na festivalu ve Valmezu?

Zázemí je naprosto skvělé. Člověk, který jezdí se souborem na amatérské přehlídce na Slovensku, takový komfort dovede ocenit. Můžu srovnávat. Stane se, že někam přijedete, je tam zima, netopí se, na sprchy můžete zapomenout. Tady máme opravdu všechno, to je příjemné. Ale abych jen nechválil, tak z hlediska divadelníků možná nejsou zdejší sály až tak vstřícné jako jinde. Prostor dole v klubu divadelníky docela technicky omezuje, nahore zase mají příliš velký odstup od diváků. Ale na druhou stranu. Když to srovnám třeba s Námestovem, což je slovenská regionální přehlídka, kam jezdíme, tak tam jsou reflektory, se kterými se nehybalo třeba

deset roků. A když chcete světlo jinak, řeknou vám, že to nejde, že se k nim nedostanou, protože klíč ztratili před třemi lety. Amatér si holt nemůže moc vyskakovat. Tady máte krásný komfortní prostor, který ovšem skrývá trochu záluďné jeviště.

Jak jste se dostal k amatérskému divadlu?

Vyšel jsem z amatérského divadla a zase se k němu vrátil. Začínal jsem se souborem Silvestra Lavríka. Bylo to v té době nejspěšnější amatérské divadlo. Když Lavřík odešel, divadlo skončilo. Další moje zkušenost s amatérským souborem se začala rozvíjet díky mé manželce, která mě přivedla k režii amatérského souboru v Liptovském Mikuláši. Jak říkal Petr Lébl, nikdy nevíte, kdy budete znovu amatérem. Zažívám teď často ty samé pocity, jako lidé tady na festivalu. Musíme procházet postupovými přehlídkami amatérských festivalů, poslouchat řeči odborné poroty. Dobře vím, co to je za nervy, když jezdíte po festivalech a ten Marek s Láhorem pořád dokola vyhrává. U nás to zase takhle válí Krasula. Naštěstí letos se nám skvěle dařilo a dostali jsme se nejvýš my.

Lavřík, Krasula, to jsou zvůčná jména. Je podle vás u amatérského divadla důležitá silná osobnost režiséra, která divadlo táhne?

Na Scénické žatvě v Martině, což je vrcholná přehlídka u nás, se lektoři a porotci shodli na tom, že je velmi důležité, aby se do amatérského divadla dostávali profesionální režiséři. To je například vidět u Lébla

a Scherhaufera v Česku nebo u Lavríka a Jožo Krasuly na Slovensku. To jsou profesionální režiséři, kteří začali dělat s amatéry. Je to možná dané tím, že herci mají jistotu, že dělají s někým, kdo má zkušenosti a přehled. Respektují ho.

A jak to vnímají sami režiséři?

Nevím, jak se na to dívají ostatní, můžu mluvit jen za sebe. V amatérském divadle na herce nemůžete být tak přísní, protože jste kamarádi. Vztah v profesionálním divadle je dobrý v tom, že pro herce je to jeho práce. Já jako režisér se s ním nemusím vůbec kamarádit, on prostě má jen udělat to, co chce. Naproti tomu kamaráda, toho musím děle přesvědčovat, že to má smysl. Rovina komunikace s hercem je u amatérského divadla náročnější. Jako režisér si nedokážu tak snadno prosadit svou vizi, kvůli přátelství jsem náchylnější k ústupkům a kompromisům.

Co je vůbec cílem divadla?

Cílem našeho amatérského souboru je jezdit na festivaly do zahraničí. Děláme divadlo proto, abychom mohli jet na výlet. U profesionálního divadla je cílem, aby to bylo prodávané a aby byly dobré kritiky.

Děkuji za odpovědi. Přeji spoustu dalších pěkných výletů.

Pavel Stojar

Dramaturg je postradatelný, ale bez herce to nejde,

řiká s úsměvem Vladimír Fekar, předseda lektorského sboru na letošním Setkání divadel, který se už léta do Valašského Meziříčí pravidelně vrací. Dlouhodobě sleduje práci amatérských divadelníků, ze znalostí problematiky i místa tu vede rozborové semináře a hodnotí jednotlivá představení i z pozice své profese divadelního dramaturga.

Dlouhých deset let jsi dramaturgem Městského divadla ve Zlíně. V čem přesně spočívá úloha dramaturga v kameném divadle?

Společně s uměleckým šéfem vybíráme tituly a režiséry pro jednotlivé sezony. Formulujeme případné celkové zaměření sezony. V tom smyslu je dramaturg pravou rukou uměleckého šéfa. Ve Zlíně jsme dramaturgové dva, každý z nás připravuje zhruba 4 až 5 inscenací do roka, což obnáší literární přípravu textů, tedy škrty, úpravy textů, adaptace, dramaturgizace, zajištění nového překladu atd... Dalším úkolem je připomínkování práce režiséra v průběhu zkoušení inscenace, k tomu příprava tiskovin a některých propagačních materiálů souvisejících s připravovanou inscenací, tvorba textů pro rozhlasové reklamní spoty k inscenaci atd., atd... Aby toho nebylo málo, je tu každoroční příprava festivalu Setkání – Stretnutie, v mém případě ještě organizace setkání studentů konzervatoří a vyšších odborných škol, také čtyř inscenovaných čtení...

U divadel malých forem, u souborů, které vidáme na meziříčském Setkání divadel, jistě zpravidla nejde o tvorbu uměleckých koncepcí, o dlouhodobé plánování umělecké činnosti, o formátování vyváženého repertoáru. Spíš by tu, po mém soudu, byla na místě přítomnost dramaturga u literární přípravy nové hry, u tvorby jednotlivých scénářů, možná by tu dramaturg mohl být i „průvodcem“ režiséra, nebo tím, kdo hotové literárně-dramatické dílo nakonec „pustí ven...“

Asi ano. Dramaturgická činnost nemusí obstarávat v divadle ten, kdo je jako dramaturg zaměstnán. Znáte skvělý Allenův film Výstřely na Broadwayi? Tam plní v podstatě funkci dramaturga Cheech, bodyguard nejhorší herečky, která je milenkou sponzorujícího mafiánského bosse. Cheech zpochybní režisérovi i autorovi příběh, dialogy atd. Dovede ho k tomu, aby nad postavami uvažoval jiným způsobem. A nakonec zastřelí

pro dobro dramatického díla herečku, kterou má jako bodyguard hlídat, ale která svým hereckým výkonem celou inscenaci kazí. Do herců ovšem normálně dramaturg nestřílí.

V programu letošního Setkání divadel je dramaturg uveden u šesti her. Ve dvou případech se jedná o dramaturga, autora hudby a režiséra v jedné osobě. Dvakrát je dramaturg zároveň autorem scény, pak je tu také dramaturg autorem scény i režisérem, a jednou též roli dramaturga zastává spoluautor scénáře... Neměl by dramaturg být spíš tím, kdo vznikající dílo vidí z odstupu, sleduje tu tvorbu jinými očima, než scénárista, nebo režisér?

Ano, z vlastní zkušenosti vím, jak je to složité. Když jsem nyní psal scénář k Palubnímu deníku a zároveň u inscenace dělal dramaturga, tak pro posouzení textu jsem hru poslal hned několika lidem, konkrétně Pitínskému, Plešákovi, umělecké šéfce a dalším. Všichni plnili externě tak trochu dramaturgickou funkci svobodného pohledu zvenčí na daný scénář. Do jisté míry i režisér, který připomínkoval jednotlivé fáze textu, byl v úloze dramaturga. Dnes je vnímám dramaturg mnohem častěji jako součást celého inscenačního procesu, ne jenom ten, kdo je na začátku při přípravě textu a který pak jen neúčastně komentuje, co herci s režisérem pracně několik týdnů zkoušeli. Může mít vliv na rozvíjení každé dílčí situace. Ale je pravdou, že zachování si naivního odstupu od díla v poslední fázi zkoušení je potom kvůli tomu velmi obtížné. Kupříkladu právě Údivadlo s tajemným „Petrem Bučkem“ by dramaturga potřebovalo. Velmi často vychází z dramaturgizací, pracují s tajemstvím, o to více potřebují

bují někoho, kdo se bude zabývat inscenací jako celkem - nezaujatě. Myslím, že si tajemný Petr Buček bude muset najít kamaráda.

Sám máš za sebou zkušenost amatérského divadelníka, dodnes se s tvorbou amatérů setkáváš v porotách soutěžních přehlídek. Nezdá se ti, že amatérská, řekněme „netradiční“ divadla tu funkci dramaturga trochu podceňují?

Neřekl bych, že podceňují, jenom si možná neuvědomují jeho místo. Dramaturg je totiž – přiznejme si to, postradatelný. Ale bez herce to nejde.

Řeší se třeba tahle umělecká disciplína při hodnocení uvedených her na seminářích?

Já si pojmenovávám dramaturgii jako činnost zabývající se tkáním inscenace. Všimněte si, jak slova text a tkáň má k sobě blízko. A tkáň, mám na mysli to, z čeho je inscenace utkána, je tvořena příběhem čili řazením událostí a dějových faktů, dialogy, ale i pantomimickým jednáním, využitím rozdílných inscenačních složek, zvolenými hereckými prostředky atd. V tomto smyslu, i když si to možná mnozí neuvědomí, se na semináři zabýváme především dramaturgií - v tom nejširším slova smyslu. Přemýšlíme nad inscenací jako celkem a odhalujeme možné nedostatky v tkání inscenace. Mnohem méně se věnujeme jednotlivých technickým nebo hereckým nedokonalostem nebo tomu, jak se komu podařilo či nepodařilo nějaký jevištní vtípek.

Karel Prokeš

Divadlo je někdy jako očištná sprcha, myslí si Konrád Popel

Muž mnoha divadelních profesí, muž několika jmen. U jedné divadelní inscenace ho najdete podepsaného jako režiséra, autora hudby, někdy i jako herce. A aby v tom byl trochu zmatek, v každé kolonce se ukrývá pod jiným pseudonymem. Pavel Petr Procházka, Prochor nebo Konrád Popel. Myslím, že na letošní přehlídce ve Valmezu používá zrovna to poslední ze svých jmen.

Kolikrát už porotcoval ve Valmezu ani nepočítá. Poosmé? Možná, ale ne v kuse, s nějakými přestávkami. Že by jeho široké zkušenosti, divadelní i porotcovské, byly při hodnocení plusem, si nemyslí. „V porotě může sedět v podstatě kdokoliv, kdo je vstřícný a empatický. Přiznám se, já takový mnohdy být neumím,“ říká Konrád Popel.

Jak už bylo řečeno, Konrád Popel funguje jako dramaturg, učitel studentů dramataku na vyšší škole umění, manažer malého kočovného divadla, režisér a taky si občas zahraje. „Popravdě řečeno, nikdy jsem nechtěl hrát. Platí pro mě známé rčení, že nouze naučila Dalibora housti. Tady na festivalu jsem přemýšlel, jestli bych vůbec našel odvahu vyjít na scénu na improvizáční výzvu. Možná ano. Říkám si, že bych některé věci ze sebe rád smyl. A proto bych tam šel. Spousta lidí se na scéně prezentuje, aby se očištili a smyli tak ze sebe nějaké věci. I z toho, co tady vidím, mám pocit, jako bychom byli pozváni k někomu do sprchy

a museli se koukat, jak se sprchuje,“ myslí si Konrád Popel.

A když už jsme u improvizace. Udržet improvizované představení pokupě, to je velké umění. „Režisér v improvizovaném divadle neexistuje, spíš bych ho nazval koučem situace. Herec-režisér na place, který hlídá spletné nitě příběhu a tahá za ně. To je věc, kterou umí například Petr Marek,“ říká Konrád Popel.

Absence takové kontroly nad představením je zlá věc, stejně jako absence dramaturgie a režie u neimprovizované inscenace. „Rmoutí mě, když to tady vidím u některých představení. Jsem příběhový typ, mám rád příběhy. Ale nelpím jen na nich. Mám rád i scénické obrazy, ale chci se v nich, stejně jako v příběhu, orientovat. Buď chci jít s příběhem nebo se nechat unášet obrazem. A to se mi tady někdy nedaří,“ komentuje Konrád Popel některé výkony z festivalového jeviště.

Konrád Popel je svérázný člověk s překvapivými polohami a kontrasty. Pracuje s velkými profesionálními soubory, ale zároveň mu nedělá problém se svým novým projektem – Divadlem plyšového medvídka – objíždět školky s loutkovým představením pro děti. Tak, jako to kdysi dělávali kočovné divadelní spolky.

„Plyšový medvídek je náš soukromý divadelní podnik. Má statut poloprofesionálního divadla, protože tam působí téměř samí profíci. Nehrajeme ale jenom pro děcka, hodně se specializujeme na loutkové věci pro dospěláky. Máme například Klímova Edgara jako loutkárnou nebo chystáme Tuláka po hvězdách od Jacka Londona,“ popisuje Konrád Popel repertoár nového souboru.

Divadlo plyšového medvídka působí rok a půl. Nemá žádnou domovskou kamennou scénu. A proč ten název? „Je všeobjímající, prostě dobrá značka jak pro děcka tak pro dospěláky, absolutně funkční,“ vysvětluje Konrád Popel.

Svůj divadelní spolek teď dostávají do povědomí. Pendlovat po festivalech a školách jim nevadí. „Jezdíme jako někdejší divadelní kočovníci ve voze, jen ho dnes pod kapotou táhne trochu víc koní. Je to zajímavá zkušenost. Byl jsem třeba překvapený, jaká je konkurence na školkách a jak je těžké se tam dostat. Ale horší už je to s úrovní. Co jsou to kolikrát za lidi, co tam jezdí, to je neskutečné! Divím se, že mají tu drzost žít se na dětech,“ rozčiluje se Konrád Popel, který se dětem snaží servírovat kvalitu. Protože dobrá loutkárna nechá v člověku stejnou stopu jako třeba kvalitní činohra. To platí u dětí stejně jako u dospělých.

Pavel Stojar

Postřehy z divadla – den druhý

TOM A JEFF: OKNA

Velice nápadité a vtipné představení, na které bych ráda zašla i podruhé. Nemám co dodat.

DIVADLO VYSOKOZDVIŽNÉHO SOUMARA: LITERÁRNÍ SOUTĚŽ

Smála jsem se téměř celé představení. Inteligentní humor, založený na dialozích, mi místy přišel vzdáleně podobný tomu Cimrmanovskému. Možná je to zvláštní, ale postava profesora Horáka mi asociovala sousedu Halře ze seriálu Podivuhodná dobrodružství rodiny Smolíkovy. Některé situace mi sice připadaly trochu klišovitě (například když si profesor sedl vedle židle), ale to nic nemění na tom, že jsem se skvěle bavila.

Tereza Volfová

THESPIS: VYROZUMĚNÍ

Havlova hra byla typicky založena na práci s kvanty textu. To vidím jako základní problém: herci byli podle mne příliš mladí na to, aby ji obsáhli v celém významu s kafkov-

ským motivem. Textu a slov bylo skutečně příliš mnoho na to, aby se to dalo snadno zapamatovat, a proto oceňuji, že se chyby vyskytly pouze v takto malém množství. Přesto jsem pociťovala, že se herci nedokázali pořádně ztotožnit s rolí. Člověk se asi ani nemůže vžít do jiné osoby, jestliže má problém už s tím, co daná osoba má říkat. Vedle toho už byly artikulací a intonační problémy pouze malou věcí. Myslím, že tento soubor má potenciál, ale pro příště by se možná měli zaměřit spíš na jednodušší hry.

CHA: PŘEDSTAVY

Bohužel jsem z obou představení stihla jenom posledních pár minut Představ. Když jsem dorazila do sálu, okamžitě jsem toho pozdního příchodu litovala. I v té „last minute“ jsem se dost zasmála a vážně mne mrzí, že nemohu podat komplexní dojem.

TOM A JEFF: OKNA

Je fér, že toto představení nebylo soutěžní. Tento soubor je o hodně zkušenější, než jejich

mladší kolegové. Je to vážně poznat. Hrozně se mi líbil ten prvek vnitřního monologu, který byl dodán externě. Originální a svižné.

DIVADLO VYSOKOZDVIŽNÉHO SOUMARA: LITERÁRNÍ SOUTĚŽ

Pobavila jsem se, představení bylo skvělé, výborně zahrané a tak dále. Ale bohužel, na rozdíl od mé kolegyně, mne tento styl humoru nikdy neoslovoval. Nedotklo se mě to.

Nika Reiler

Divadlo jako symbolický prostor

Včera jsem při čtení a korekturách Oponky narazila na článek Fraška, kam se podívám, redakčního kolegy Aleše Lindušky. Uvědomila jsem si, že k tomuto tématu mám taky co říct, možná se mi do toho trochu zamíchá i pohled amatérského sociologa a psychologa.

Je tomu už docela dávno, ale kdysi plnilo divadlo především elitářskou funkci. Byl to symbolický prostor pro prezentaci společenského postavení, statusu a moci. Také to byla významná společenská událost, chodit do divadla skoro patřilo mezi povinnosti šlechty. Na předměstích probíhaly také malá divadélka, ale většinou sloužila prostému lidu jako zdroj informací o dalekých krajích a vznešených příbězích nebo jako fraška pro pobavení. „Obyčejný“ člověk se do klasických kamenných divadel „na úrovni“ vůbec nedostal. Vkus vyšších tříd měl reprezentovat vysoké umění, složitější a hlubší než snadno stravitelné kousky určené pro „plebs“.

Dvacáté století přineslo modernu, změnu struktury tradiční stavovské společnosti, mezi akademické umění, které bylo čím dál zatuchlejší, se vetřel experiment a přiblížil ho běžnému člověku. Movité elity ztratily jeden ze symbolů, který byl vyhrazen pouze jim. Divadlo se uvolnilo, vznikla spousta velmi kvalitních, novátorských děl, bylo oboha-

ceno o svěží pohled na problematiku každodenního života. Netýká se to samozřejmě pouze divadla, ale umění celkově. Ve zkratce můžu říct, že dvacáté století rozpustilo pevně dané hranice umění a kýchce. Umění, tedy divadlo, bylo přístupnější širší veřejnosti a srozumitelnější pro větší množství lidí. Divák se ovšem stal méně náročným, protože se vytratila měřítka, podle kterých mohl posuzovat kvalitu, neměl kde se učit. Výsada elit, tj. estetické vzdělání, tady zůstala pro pár intelektuálních jedinců. Divadla, která už nejsou navštěvována jenom bohatými, musí svůj repertoár přizpůsobovat i běžným návštěvníkům, které nikdo neučil, co je kvalitní a co si na umění pouze hraje. Fraška je jednoduchá a pro masu dostatečně kvalitní.

Dnes je běžné, že na hru, kterou hraje pár známých pražských herců, přijde víc lidí, nehledě na její kvalitu. Rozpačitých dramát, která se na scéně objevují jedno za druhým, je nepřehledné. A pokud se na poli divadla příliš neorientujete, je vám vcelku jedno, jak byla hodnocena kritikem, jak si stojí ve srovnání s jinými. Zkrátka, známé je dobré. Chcete si jednoduše zajít do divadla, abyste získali nějaký ten estetický a kulturní zážitek. Není podstatné, na co se díváte, protože dobrý příběh můžete vidět i v televizi, ale důležité je to, že jdete „do divadla“. Mezi přáteli jste hned za

intelektuálního kulturního člověka. V tomto divadlo svou symbolickou funkci jistě neztratilo. To, že Aidu zpívala v Janáčkově divadle nemocná zpěvačka, nebo to, že otrok naběhl při svém baletu do zpívajícího faraona, to všechno není podstatné, protože jste přeci „byli v divadle“. Tím nechci snižovat úroveň Národních divadel, občas se stane, že se naskytne komplikace. Jen tím chci naznačit, že pro člověka není důležitá objektivní realita, ale pouze subjektivní významy, které věcem a zážitkům přikládá.

Abyste divadla vyhověla svému divákovi, znamená to snížení nároků. Všudypřítomná lacinost se vetřela na pole umění. Absolutní volnost tvorby je skvělá věc, pokud člověk umí rozlišit to, co je dobré a co už není. Ale to vyžaduje čas, námahu, ochotu přemýšlet, a tu už dnes uspěchanou dobou štváný člověk, který si potřebuje oddechnout od svých běžných starostí, prostě nemá. Je možné, že i přes to, že třídní rozdíly ztratily význam a vytrábený vkus není pouze výsadou vyšších vrstev, umění si stejně uchovává svou „elitářskou“ funkci. Kvalitu sice pozná málokdo, ale důležité je to, že ještě existují lidé, kteří jsou schopni ji poznat.

Nika Reiler

Jak se taky dělá divadlo na Valašsku aneb Malý pohled do Vsetína

Valmez byl vždycky Mekkou improvizátorů a malých jevištních forem, zato v nedalekém Vsetíně se divadlo dělá jinak. Řekněme tradičněji. Centrem vsetínského divadelního dění je už dob První republiky Lidový dům na Dolním náměstí. Posledním počinem tamního souboru je inscenace Advent podle románu Jarmily Glazarové. Je to vůbec první divadelní zpracování této knihy. Premiéra byla 15. března. Dramaturgem a režisérem je Marcel Sladkowski.

Jeho jméno můžete znát ze stránek Divadelních novin nebo MF DNES, kam píše recenze. Těžko mu někdo může vyčítat přílišnou akademičnost. Marcel Sladkowski není žádný salónní teoretik. Jednoho dne se rozhodl přejít na druhý břeh a začal sám dělat divadlo.

Advent je, tuším, tvůj třetí dramaturgický a režijní počín ve Vsetíně. Co tě vedlo k tomu, že jsi kromě psaní o divadle začal divadlo sám dělat?

Na prvním místě to bylo prosté pozvání zdejšího souboru před čtyřmi lety, abych se podílel na dramaturgii Gogolových Hráčů. Inscenace byla úspěšná, a tak jsem po ní dostal nabídku vyzkoušet si taky režii. No a samozřejmě v tom taky hrála roli zvědavost a touha nahlédnout do divadla i z druhé strany.

Vybíráš si kusy, které jsou poměrně náročné na zpracování. Jak se s tím amatérským soubor vypořádává?

S pokorou a se ctí. Koneckonců to, co se předem jeví jako složité, může být vnímáno také jako výzva. Ale ono je relativní, co je a co není náročné. Soubor může někdy vyhořet na zdánlivě „jednoduché“ komedii, která vyžaduje perfektní řemeslo. Popravdě řečeno si vybírám taková témata, která mě

oslovují a s jejich náročností či nenáročností předem nekalkuluju.

Lidový dům ve Vsetíně býval skutečně živým a reprezentativním centrem divadelního dění na Valašsku. Před pár lety se děly zajímavější věci spíš v nedaleké Karolině. Jak to vypadá dnes?

Lidový dům má svůj stálý amatérský soubor, který studuje zhruba jednu inscenaci ročně, což je asi v daných podmínkách nanejvýš únosné. Kromě toho tu mají zázemí další soubory a kroužky, takže se nedá říci, že by o Lidáku nebylo slyšet. Teď například pořádáme druhý ročník krajské přehlídky amatérských činoherních divadel, což je akce, kterou jsme převzali právě po Karolině, kde zanikla.

Jaké soubory vlastně v současnosti ve Vsetíně fungují?

Kromě Divadla v Lidovém domě je to třeba Valašský orchestr lidových nástrojů, což jsou především folkloristé, ale v letošní sezóně vyprodukovali i velmi ambiciózní zpěvoherní inscenaci Osloboděná slibka. Soubor Zrcadlo má teď nějakou dobu odmlku, ale jsou tady i další menší skupiny.

V těchto dnech hostí Lidový dům přehlídku Divadelní Vsetín. Je trochu mrzuté, že je ve stejném termínu jako Setkání divadel ve Valmezu. Můžeš nám tedy vsetínskou přehlídku trochu přiblížit?

Vznikla v loňském roce, kdy po asi sedmi ročnících skončila přehlídka v Karolině. Tradičně jsme tam jezdívali a bylo nám líto, že taková akce v regionu najednou schází. Tak jsme se pokusili doslova na poslední chvíli uspořádat přehlídku vlastní a ono to vyšlo. Letos už jsme o trochu zkušenější, máme re-

nomovanou porotu, soubory o vsetínskou přehlídku jeví zájem samy. Doufáme, že se uchytí trvale.

A poslední otázka. Jaký je, pochopitelně kromě Adventu, tvůj divadelní tip a doporučení pro fanoušky divadla?

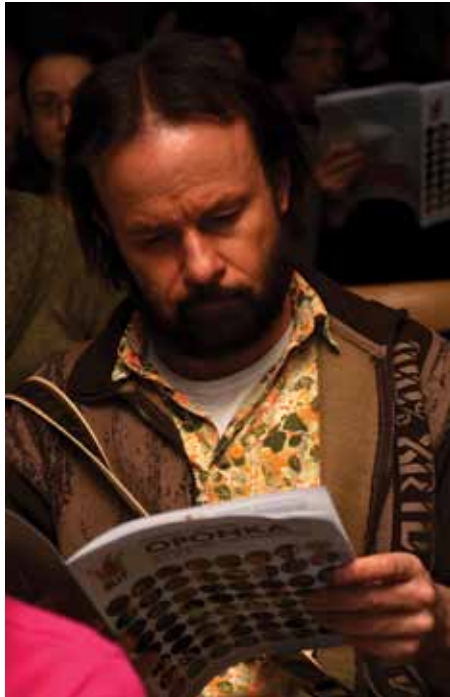
Jistěže současná parafráze Moliérova Misanropa v podání hvozdenského souboru, to je ambiciózní inscenace, pak nesmím opomenout kroměřížské Vymítání ďábla, byť titul neznám, ale vloni se ve Vsetíně kroměřížský Divadelní spolek prezentoval na vsutku špičkové úrovni. A z úplně jiného soudku chci zmínit představení Tož zbojníci..., ve kterém se pracuje s mentálně a tělesně postiženými herci. Je to okouzující inscenace, která nás vrací ke kořenům, k čisté tvořivosti a radosti z divadla.

Děkuji za rozhovor!

Pavel Stojar

Na inscenaci Advent se vsetínští divadelníci připravovali skutečně poctivě, v autentických podmínkách.

TĚŠÍME SE NA VÁS PŘÍŠTÍ ROK

SETKÁNÍ DIVADEL
MALÉ JEVIŠTNÍ FORMY 2014
21. - 22. března 2014
 Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí

Loučí se s vámi odpolední směna redakce Oponky.

FOTOGRAFIE, ZPRAVODAJE A AKTUÁLNÍ INFORMACE NALEZNETE NA:

mjf.kzvalmez.cz

partneři

Zpravodaj festivalu Setkání divadel – Malé jevištní formy vydává Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí. Redakce: Karel Prokeš – šéfredaktor, Ondřej Smolka, Pavel Stojar, Nika Reiler, Aleš Linduška, Tereza Volfová, Jakub Feranec.